

АСПЕКТИ НА ПОЛА ПРИ ПОДПОМАГАНЕ И КОМПЕНСАЦИЯ НА ЖЕРТВИ НА ТРАФИК, ВКЛЮЧИТЕЛНО ГРАЖДАНИ НА ТРЕТИ СТРАНИ

ЙОРДАНКА БЕКИРСКА

АДВОКАТ ПО МЕЖДУНАРОДНО ПРАВО И ПРАВА НА ЧОВЕКА

Тази презентация е изготвена с финансовата подкрепа на Програма „Правосъдие“ на Европейския съюз. Съдържанието ѝ е изключителна отговорност на автора и в никакъв случай не би следвало да се разглежда като отразяващо гледната точка на Европейската комисия

ТРАФИКЪТ НА ХОРА Е:

- набиране, превоз, прехвърляне, подслоняване или приемане на лица, включително размяна или прехвърляне на контрола над тези лица, посредством заплаха за или употреба на сила или други форми на принуда, посредством отвлечане, измама, заблуда, злоупотреба с власт или с уязвимо положение, или посредством даване или получаване на плащания или облаги, с оглед получаване на съгласието на лице, което има контрол над друго лице, с цел експлоатация; експлоатацията включва като минимум експлоатация на извършвана от други лица проституция или други форми на сексуална експлоатация, принудителен труд или услуги, включително просия, робство или практики, подобни на робството, принудително подчинение, или експлоатация за престъпни дейности, или отнемане на телесни органи; (чл. 2 от Директива 2011/36/ЕС).

ТРАФИКЪТ НА ХОРА Е:

- изключително тежко нарушение на основните права, както и нарушение на човешкото достойнство и на физическата и психическата неприкосновеност на жертвите,
- причинява тежки вреди, които често засягат жертвите до края на живота им,
- сериозна форма на престъпност, предимно на организираната престъпност, която е продиктувана от голямо търсене и големи печалби, оценявани на около 150 милиарда щатски долара годишно, което подкопава принципите на правовата държава;

Различията между законодателствата в държавите членки все още улесняват в голяма степен дейностите на организираната престъпност и все още съществува твърде малък риск от наказателно преследване, а санкциите, прилагани с цел възпиране на това престъпление, са неподходящи в сравнение с потенциално големите печалби.

ТРАФИКЪТ НА ХОРА:

- се извършва под много различни форми и жертви на трафик на хора могат да се установят в различни законни и незаконни дейности, включително, но не само селско стопанство, преработване на хранителни продукти, секс индустрията, домакинска работа, производство, полагане на грижи, почистване, други сектори (особено в секторите на услугите), просия, престъпност, принудителни бракове, сексуална експлоатация на деца онлайн, незаконни осиновявания и търговия с човешки органи;

ТРАФИКЪТ НА ХОРА:

- обществената толерантност спрямо неравнопоставеността между половете и насилието срещу жени и момичета, както и липсата на обществена осведоменост относно въпросите във връзка с трафика на хора затвърждават една толерантна среда за трафика на хора;
- представлява явление, което отразява спецификите на пола, и призовава държавите членки да приемат съобразени със спецификите на пола мерки, което се подчертава още в член 1 от Директивата се подчертава необходимостта от възприемане на подход, отчитащ спецификите на пола, към трафика на хора;
- подчертава, че жените и мъжете, както и момичетата и момчетата са уязвими по различни начини и често пъти са жертва на трафик за различни цели и че по тази причина мерките за превенция, помощ и подкрепа трябва да са съобразени с пола;
- стратегията на ЕС идентифицира насилието срещу жени и неравнопоставеността между половете като една от основните причини за трафика на хора и предвижда серия от мерки за третиране на свързаното с пола измерение на трафика на хора;

ТРАФИКЪТ НА ХОРА

- Директивата за правата на жертвите на престъпления се отнася без дискриминация за всички пострадали от престъпления, включително и тези без право на пребиваване. Въпреки това, много от тях се страхуват да се разкрият и да докладват, че са пострадали от престъпление. Този страх е основателен. Заради нелегалния им статут, те рискуват да бъдат задържани и депортирани. В много държави не съществува механизъм за безопасно подаване на сигнал.
- Лицата, търсещи убежище, бежанците, мигрантите и други уязвими групи, особено децата, непридружените малолетни и непълнолетни деца и жените са изложени на множество рискове и са особено уязвими към експлоатация и допълнително превръщане в жертви.

ТРАФИКЪТ НА ХОРА И ПОЛЪТ ИМ:

- трафикът засяга както мъже, така и жени;
- съществуват прилики и разлики в опита на жените и мъжете по отношение на уязвимостта и нарушенията;
- жените и момичетата обаче съставляват 80% от регистрираните жертви на трафик на хора;
- обусловените от пола очаквания и дискриминация са вредни за всеки, като за мъжете е по-малко вероятно да признаят, че са станали жертва на експлоатация;
- икономическото и социалното овластяване на жените и на малцинствените групи намалява тяхната уязвимост да станат жертви на трафик на хора;

С натрупване от предишни години, т.е. от още неприключили досъдебни или наказателни производства - има 387 човека към м. септември, 2019 г., формално идентифицирани от прокуратурата като жертви на трафик; същият брой през януари-септември 2018 г. Следва разбивка на жертвите по пол и цел на трафик (вж. Годишен доклад на КБТХ 2019 г.):

Пострадали лица		деветмесечие на 2018 г.	деветмесечие на 2019 г.
Общ брой пострадали лица		387	387
Жени, от тях		332	327
	непълнолетни (14-18 години)	51	30
	малолетни (под 14 години)	2	0
Мъже, от тях		55	60
	непълнолетни (14-18 години)	3	2
	малолетни (под 14 години)	1	1
Разпределение на пострадалите лица съобразно целите на трафика			
с цел развратни действия		257	258
Жени, от тях		255	255
	непълнолетни	48	24
	малолетни	1	0
Мъже, от тях		2	3
	непълнолетни	0	0
	малолетни	0	0
с цел принудителен труд		61	56
Жени		13	7
Мъже		48	49
с цел отнемане на телесни органи		2	7
Жени		0	3
Мъже		2	4
с цел държане в принудително подчинение		8	14
Жени		5	11
Мъже		3	3
цел – спрямо бременна жена с цел продажба на детето и чл. 182 б НК		58	51
	малолетни момичета	1	1

ПРАВО НА КОМПЕНСАЦИЯ

Трафикът на хора е нарушение на правата на човека. Компенсацията има възстановителна, превантивна и наказваща функция и е основно средство за противодействие на трафика на хора.

Всяка жертва на трафик има право на ефективни мерки за защита, включително и на компенсация.

Съществуват редица пречки, обаче, които правят невъзможно последователното реализиране на това правна практика. В резултат, много жертви на трафик не получават правосъдие.

Правото на жертвите да търсят и получават компенсация е установено в най-важните международни и европейски инструменти за борба с трафика на хора като Протокола на ООН за трафика на хора, Конвенцията за борба с трафика на хора на Съвета на Европа, европейската Директива за трафика на хора, европейската Директива за правата на жертвите на престъпления, Протокола към Конвенцията за принудителния труд на Международната организация на труда. Европейското право утвърждава правото на жертвите на престъпления на ефективни правни средства за защита, включително и на обезщетение като форма на компенсация.

Държавите са длъжни да предоставят обезщетение за жертвите на престъпления. Това задължение възниква от „вредата, произтичаща от нарушаването на права, които държавата е длъжна да защитава, но не е била в състояние да гарантира“.

Някои от тези инструменти установяват минимални стандарти за правата на жертвите на престъпления и специално на трафик на хора във всички държави членки на ЕС без дискриминация.

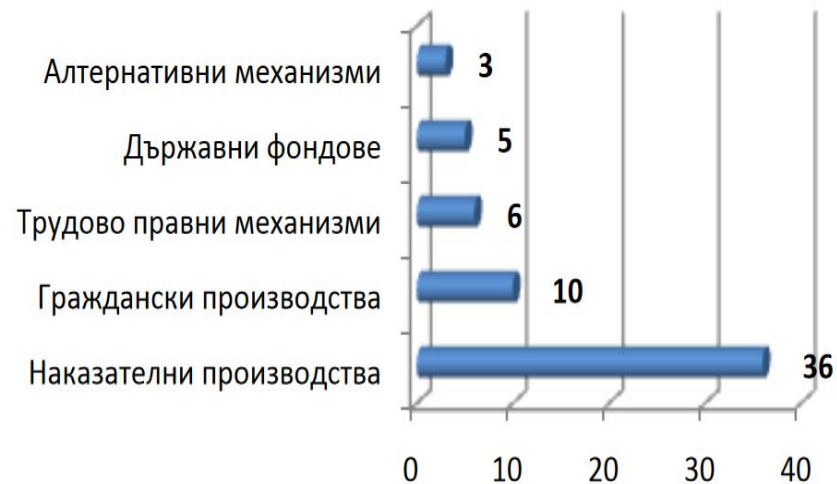
Тези инструменти постановяват и редица процесуални гаранции за достъп на пострадалите от престъпления до ефективни правни средства за защита.

ЗАЩО ПРИСЪЖДАНЕТО И ПОЛУЧАВАНЕТО НА КОМПЕНСАЦИЯТА Е ОСОБЕНО ВАЖНО ЗА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИКЪТ?

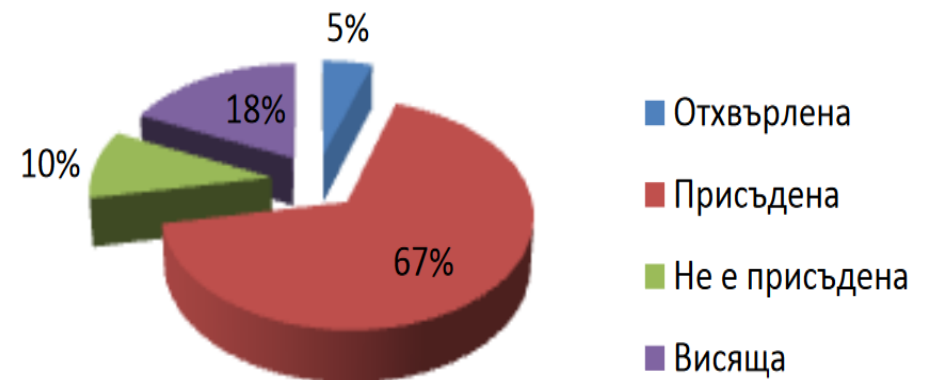
- Компенсацията е възможност за възстановяване. Тя е форма на правосъдие и обществено признание за нанесените материални и нематериални вреди. Финансовата компенсация дава шанс на жертвите да се реинтегрират и да променят бъдещето си.
- Компенсацията е вид наказание. Тя лишава трафикантите от печалбата от престъпната дейност и я предоставя на жертвите.
- Компенсацията е превенция. От гледна точка на жертвите, тя намалява риска от повторентрафик. От гледна точка на извършителите, трафикът престава да бъде нискорискова и високопечеливша дейност.

КОМПЕНСАЦИИ

Пътища за получаване на компенсация

Правни процедури за компенсация

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

ЙОРДАНКА БЕКИРСКА

АДВОКАТ ПО МЕЖДУНАРОДНО ПРАВО И ПРАВА НА ЧОВЕКА